

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА ХРИСТО БОТЕВ – ВРАЦА

Отчет за дейността през 2022 година

Завръщането на любими събития за насърчаване на четенето и нови услуги белязаха 2022 година в Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца. След двегодишно прекъсване и хибриден режим, през тази година са реализирани отново, изцяло в залите на библиотеката, едни от най-мощните ни кампании и събития. Това са едни от най-чаканите инициативи за деца и подрастващи – „Нощ на книгите за Хари Потър“, „Нощ в библиотеката“, „Есенни игри“, Четвърти литературен фестивал „Враца – книжен град“, Деветнадесета регионална краеведска конференция, Коледна работилница.

Културната институция продължи да използва активно и разнообразните си дигитални канали, за да предоставя лесен достъп до култура на потребителите си.

Разделен в няколко направления, отчетът показва изпълнение на поставените основни задачи за 2022 година.

I. Библиотечни дейности

1. Комплектуване и организация на библиотечните фондове и каталози

Комплектуването на фондовете е основна и неизменна задача на Регионална библиотека „Христо Ботев“.

В края на 2022 година фондът на библиотеката наброява 271 266 библиотечни документи на стойност 640 997.39 лв. от всички отрасли на знанието и на различни носители на информация. Като: научна - 58.4%; художествена -31.3%; детска научно-популярна - 4%; детска художествена литература - 6.3%. Спазено е едно добро съотношение на художествени и отраслеви БД.

През годината новите постъпления са 2886 библиотечни документа на стойност 37 973.93 лв, от които 2 749 т. книги, 38 периодични издания, 77 графични издания, 4бр. нетрадиционни носители, 18 т. нотни издания.

За поредна година щедър жест направи Сдружение за градски читални - 142 тома детска, художествена и отраслева литература, на обща стойност 2 177 лв.

Библиотека на Главна дирекция „Писмени преводи“ към Европейска комисия дари справочни издания и речници, като воля за разпределяне беше да се предоставят за нуждите на училищните библиотеки. Съвместно с Инспектората по образованието във Враца дареният фонд е споделен с няколко училища в града.

Жюстин Томс дари две нови авторски книги през изминалата година.

Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ дари за отдел „Изкуство“ луксозно издание „Сто години Национална музикална академия“. Фондация „Петко Стайнов Груев“ - „Нощ“ – песен за глас и пиано от Петко Стайнов и транскрипцията за пиано от Ромео Смилков. Албуми и каталози по опис на галерия „Възраждане“ - Пловдив са получени чрез Красимира Алексиева.

Получени са и книги, издадени от местни автори: Валентина Панова, Димо Троянов, Ивана Захаријева, Теодор Петров Петров, Иво Христов Миронов, Радка Колева-Генова, както и наследник на Поля Иванова Иванова, който дари всички нейни авторски издания.

Петя Илиева с помощта на фонд „Култура“ към Община Враца издаде и дари три книги за глаголицата по 1 екземпляр за всеки фонд в библиотеката.

Значими дарения от личната библиотека направиха Анелия Христова Борисова и Ирина Иванова. Мари и Серж Гроние дариха литература на френски език за фонда на библиотеката.

Не на последно място трябва да отчетем и придобитите по депозит от НБКМ 114 тома за 1229.81 лв.

В изпълнение на Правилата за реализиране на проекти за финансова подкрепа на библиотеките при обновяване на фондовете им с книги и други информационни източници по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ 2022 кандидатствахме с проектно предложение пред МК и придобихме библиотечни документи на стойност 16 525.55 лв. В проектното предложение включихме 72 издателства с 834 заглавия, като приоритет имаха произведения на български автори, а заглавията от едно издателство не надвишаваха 10% от общия брой.

В изпълнение на Договор № РД11-06-1238/16.12.2022 г. между МК и РБ „Христо Ботев“- Враца комплектувахме книги и други информационни източници от различни области на знанието /прилож. КДБФ/ - общ отдел, философия, психология, религия, социология, политология, право, педагогика, икономика, техника, математика, медицина, приложни науки, изкуство, архитектура, езикознание, литературознание, география, история и др., библиографски и краеведски изследвания, литература от списъците със задължителни автори за четене в училище, научно – популярна и художествена литература за деца и за възрастни от български и чуждестранни автори. Набавени са ценни справочни издания, речници, учебници от различни висши учебни заведения, както и учебни помагала и ръководства от различните отрасли на знанието. В проекта са включени не само книги, но и ноти, пътеводители, албуми.

Постъпилите в библиотеката заглавия по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ 2022 г. – 1108 БД са надлежно регистрирани и обработени според библиотечните стандарти и предоставени за ползване от нашите читатели.

В изпълнение на Заповед на Директора №15/18.05.2022 г. е извършена проверка на хранилище № 3 в Основен фонд от 58 000 до 74 999 форматна сигнатура и инвентаризация на фонд „Графика“ в отдел „Изкуство“. Въз основа на заповед №44/09.12.2022 г. са изготвени актовете за отчисления на установените липси, остойностени, разпределени по отрасли на знанието и езици, отразени са в каталозите, инвентарните книги и книгите за движение на фонда. Изработен е констативният протокол за инвентаризацията, като липсите са в рамките на допустимите, според нормативните документи. Общо отчислени БД са 2715 т. за 1152.43 лв., разпределени по причина:

- Липси при инвентаризация са 53 т. на стойност 0.47 лв.

- Физически изхабени от фонд „Филиал Подръчен“ и „Детски Подръчен“ са 774 т. на стойност 842.21 лв.
- Многоекземплярна българска художествена литература от фонда на Детски отдел – 1826 т. за 2.94 лв.
- Невърнати от читатели във фонд „Подръчен“ на отдел Заемна за дома – 62 т. на стойност 306.81 лв.

През годината са заменени 37 т. физически изхабени книги от фонда на библиотеката със същите, получени от дарения.

Отдел „КОК“ изготви статистиката за 2022 г. за състоянието на фонда на библиотеката и колекциите на отделите в общата КДФБ и в книгите за движение на библиотечните фондове на отделите по структурата на библиотеката.

Абонаментът за 2022 г. е на стойност 6 212 лева за 74 периодични издания. Изготвен е абонамент за 2023 г. абониран са 77 заглавия, от които 50 списания и 27 вестници на стойност 3740.90 лв., и от проект на МК – програма „Българските библиотеки- съвременни центрове за четене и информираност“ на стойност 1464.31. Абонаментът включва списания и вестници от всички области на знанието и е съобразен с читателските интереси.

2. Библиотечна, справочно-библиографска и информационна дейност

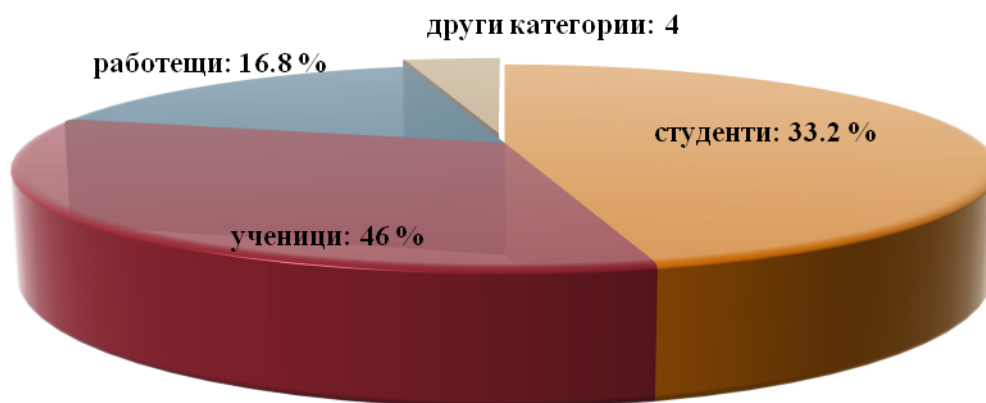
През отчетния период Регионална библиотека има 81 321 посещения /за сравнение през 2021 година са били 68 999/ от реални читатели в залите на библиотеката и 169 478 виртуални от потребители, които са се възползвали от електронните ни информационни ресурси. Запази се тенденцията на повишен интерес към нашите електронни ресурси. Раздадени са 124 325 библиотечни документа, което е повече от предходната година /117 523 библиотечни документа през 2021 година/. Регистрирани са 4 987 читатели.

При заетите библиотечни документи най-голям е дялът на книгите - 80%; периодични издания - 15% и други носители - 5%. Тук съотношението се запазва както през предходните години.

Значително е увеличено търсенето на информация от електронните бази данни.

Графиката показва процентното съотношение:

**Търсене на информация от електронните бази данни
на библиотеката през 2022 г.**

Броят на справките, направени през годината е: устни – 22 721, писмени -193, търсене в автоматизираните БД и каталози – 19 526

От дистанционните услуги, като презапис на книги по телефона, са се възползвали – 1 154 читатели, а от презапис по e-mail - 62, изпълнени резервации – 186.

Посещенията на уебсайта www.libvratsa.org за отчетния период са 40 038 от 24 891 уникални посетители. Информационният портал, създаден по проект „Трансграничен център за информация и комуникация Долж - Враца“ <http://portal.libvratsa.org/wp/>, регистрира 28 180 посещения от 16 540 потребители.

През 2022 година сайтът „Карта на времето“ **е посетен от 101 260 активни потребители. Новите посетители са 98 584 (уникални). Средно на ден сайтът е посещаван от 253 потребители.**

Освен от България, посещения се отчитат и от САЩ, Великобритания, Италия, Испания, Германия, Гърция, Австрия, Франция и Канада. Най-активни сред потребителите в България са от София. По-голямата част от потребителите са мъже – 54,15% Сайтът се посещава най-често от потребители на възраст от 25 до 34 години и 18 – 24 г., следвани от 35-44.

Посетителите влизат в сайта през:

мобилни устройства – 73,99%, настолни компютри – 23,41% и таблет 2.40%

В края на 2022 броят на обектите значително нараства, както и пълнотата на страниците и историите, които са 1900:

На разположение на ползвателя са 14 030 документа (снимки във фотоалбуми, заглавни снимки, PDF, пълнотекстови документи – статии и откъси от книги, краеведски и фолклорни текстове, аудиофайлове и видеа) обединени в 1900 истории.

Създадена е нова рубрика – „Изложби“.

През отчетния период публикациите на фейсбук страницата са достигнали до 1 000 човека, средно на ден. Страницата на регионалната библиотека има 4 345 привърженици. По-голямата част от тях са жени на възраст от 35 до 44 години. Последователите ни в Инстаграм са общо 316.

Така чрез използване на новите технологии за общуване, изпълняваме основната си цел - да бъдем полезни, да получаваме обратна връзка и да увеличим каналите си за комуникация с публиките. Ежедневно се вслушваме в препоръките и мненията на нашите приятели, разговаряме и споделяме.

Обобщените статистики показват пътя на обществената библиотека - все по-достъпна до хората чрез новите технологии. Усилията на екипа през последните години да направи голяма част от фондовете и ресурсите си достъпни за повече хора чрез различни видове електронни услуги са успешни.

И през 2022 г. използването на режим за достъп до Правно-информационната система се оказва изключително полезен. Освен ревизирана нормативна документация, системата предлага готови формуляри на документи, много често търсени от потребителите. Достъпът до Европейско право, нови изисквания за работа с лични данни, казуси по гражданско-процесуални иски и документация по решения и давления на ведомствени органи също е полезен за потребителите. Общият брой на извършените справки със системата АПИС е 371.

През 2022 година библиотеката предлага на своите читатели безплатен достъп до образователната онлайн платформа „Уча.се“. Материалите в нея следват официалната училищна програма и са съобразени с държавните образователни стандарти.

Регионалната библиотека полага усилия да удовлетвори потребностите на населението на град Враца за равен и лесен достъп до информация. Предоставя проверена информация от достоверни източници и възможност за тестване на нови технологични чудеса.

Важен елемент в работата ни е обратната връзка с потребителите. Затова през изминалата година продължихме да изготвяме месечна класация на най-четените книги в отдел „Заемна за дома“, която ежесмесечно се публикува на страницата във Фейсбук, Инстаграм и сайт.

II. Информационни технологии

В края на 2022 година в библиотеката работят следните компютърни устройства, свързани помежду си в локална мрежа и с достъп до Интернет: 34 компютърни конфигурации; 17 преносими компютри; 3 сървърни системи; 13 принтера, от които 1 матричен, 9 монохромни лазерни, 3 цветни лазерни; 3 мултифункционални устройства – 1 цветно лазерно, 1 монохромно лазерно и 1 монохромно мастилесто-струйно; 1 скенер за книги; видеоконферентна система; 6 рутера, предоставящи достъп до безжичен интернет – 2 свободни мрежи на партер и

първи етаж и 4 служебни мрежи съответно в Дирекция, Зала за тийнейджъри, отдел ИТ и Филиална библиотека; 7 комутатора (суича); 1 UPS устройство; 3 мултимедийни проектора; интерактивна бяла дъска; 4 таблета; 3 смартфона; 3 електронни четци; 2 баркод скенера; 3 телевизора и един подвижен монитор със стойка. 3 дрона; 1 VR очила; 10 робота „Финч“; 6 робота тип пчеличка „Bee Bot“.

През 2022 година бяха закупени 4 преносими компютри, едно мултифункционално лазерно устройство и един лазерен принтер. С новозакупените лаптопи е обособено пространство с 4 работни места за читатели в отдел „Обща читалня“.

През цялата отчетна година при възникнала необходимост и по план на компютърната техника е правена своевременно хардуерна и софтуерна профилактика.

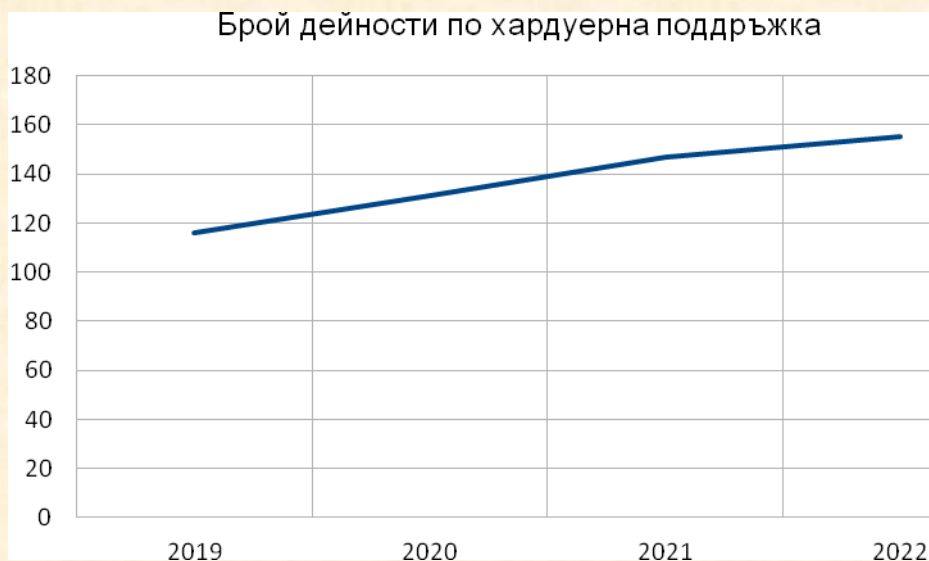
Своевременно са отстранявани неизправности в компютърната техника, така че да не се отрази негативно на работата по отделите. 78 са дейностите по сервиз на хардуера и включват ремонт на компютри, принтери, монитори, мрежови устройства, подмяна на мрежови кабели, размествания на компютри.

През април бе преместено мултифункционалното устройство за обслужване на читатели от Информационния център в отдел „Заемна за дома“. Устройството е свързано в локалната мрежа и е инсталиран драйвер на един от компютрите за обслужване. Това улесни значително работата на колегите от отдела по отношение на извършването на компютърни услуги за потребители.

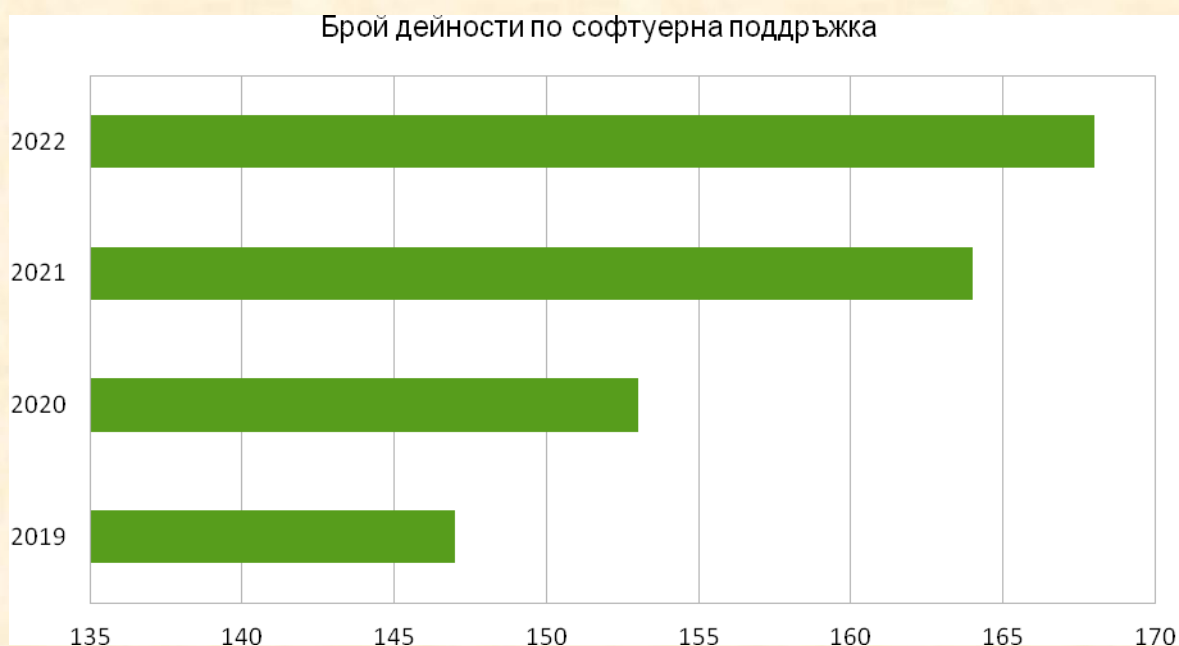
През юли бе добавено още едно автоматизирано работно място в отдел „Изкуство“ – компютър с достъп до интернет, посредством разширяване на локалната мрежа.

Общо 77 са дейностите по поддръжка – закупуване на консумативи и подмяна на периферни устройства - клавиатури, мишки, флаш памети, тонер касети.

Сравнителен анализ на данните от предходните години показва, че дейностите по подновяване, сервиз и поддръжка на компютърната техника бележат ръст с всяка изминала година. Причината за това от една страна е повишаване на количеството техника в библиотеката, от друга страна информационните технологии стават все по-съществена и значима част от живота и бита на хората, повишава се ползването, съответно увеличават се и дейностите по осигуряване на нейната изправност.

Ръст бележат и дейностите по поддръжка и актуализация на програмното осигуряване на библиотеката в сравнение с предходните години.

През отчетната 2022 година библиотеката предприе действия по подмяна на библиотечния софтуер с по-съвременен и по-достъпен за потребителите - КОНА. Започна конвертирането на данните от старата система в новата, като през последното тримесечие активно съдействахме за конвертирането на данните, попълвани до момента и начина на прехвърлянето им. В края на годината вече имахме готовност да преминем към тестова версия на новия библиотечен софтуер.

Отдел „Информационни технологии“ продължи да изпълнява своите рутинни дейности по инсталиране и поддръжка на системен и приложен софтуер.

В началото на годината, поради епидемичната обстановка и наложените здравни мерки за работа на библиотекари от възрастни, бяха подготвени 6 преносими компютри, на които бе инсталиран и настроен софтуер за отдалечен достъп до служебните компютри в библиотеката.

Инсталиран бе системен и приложен софтуер на новозакупенните 4 преносими компютри.

С увеличаването на количеството компютърна техника, логично се увеличават и дейностите по нейното осигуряване със системен и приложен софтуер, както и дейностите по осигуряване на неговото добро функциониране. Тези дейности включват:

Ежемесечно преизграждане и осигуряване на Базите данни;

Ежеседмичен запис на архивно копие върху външен твърд диск на информацията от Файлов сървър и Уеб сървър на библиотеката;

Постоянна администрация и сервиз при нужда на модулите на библиотечния софтуер „АБ“;

Ежедневни дейности по софтуерна профилактика и актуализация на компютрите в библиотеката;

Преинсталиране на операционна система и приложен софтуер на компютри при възникнала необходимост;

Инсталиране на нов приложен софтуер при необходимост.

Администраторски дейности по поддръжката на услугите хостинг и домейн за сайта и информационния портал;

Подновяване на лицензите на антивирусните програми за сървърите и компютър в счетоводството.

Библиотеката разполага с общо 50 компютърни системи в употреба, на които има инсталиран системен и приложен софтуер и 6 резервни компютърни системи, които могат да бъдат използвани при нужда от добавяне или подмяна на работещите. На двата сървъра и на 18 от компютрите е инсталиран и библиотечен софтуер, чрез който специалистите в отделите попълват и ползват Базите данни. За потребители разполагаме с 5 настолни и 13 преносими компютри, като персоналните са разположени съответно в отделите „Заемна за възрастни“ – 1 брой, „Детски отдел“ – 1 брой, Филиал „Дъбника“ – 2 броя и един в отдел „Изкуство“. Преносимите компютри са в „Обща читалня“ – 5 и „Зала за тийнейджъри“ - 8. До края на 2022 година в библиотеката се поддържат: 9 основни Базите данни – Книги, Периодични издания, Статии, Нетрадиционни носители на информация, Нотни издания, Летописи, Персоналии, Читатели, Пълнотекстови (Дигитална библиотека), 47 класификатори, 16 отделни модули на библиотечния софтуер.

В края на отчетната 2022 година библиотеката разполага с общо 151 619 библиотечни единици, Дигиталната библиотека съдържа 1 488 пълнотекстови книги и изображения и 128 звукови файла.

Ежемесечно се генерира Бюлетин „Нови книги“, който се публикува в Интернет с линк от страницата на каталога на библиотеката.

Отделът поддържа уеб пространството, на което се намират информационния портал и уебсайта на библиотеката, като за целта прави периодична профилактика и архивиране на данните, както и осъществява връзка при необходимост и технически проблеми с фирма RAX, която осъществява хостинг услугата.

Отдел „Информационни технологии“ извършва и експертно-консултантска дейност по въпроси, свързани с автоматизация на библиотечните дейности.

Информационните технологии вече са неразделна част от всяка сфера на обществения живот и Регионална библиотека - Враца напълно отговоря на нуждите на потребителите си от нов вид информационни и образователни услуги.

III. Издателска дейност

През отчетния период в отделите „Краезнание“, „Изкуство“, СБИО и „Обща читалня“ бяха подготвени препоръчителни списъци и информационни бюлетини, отразяващи читателските търсения, свързани с актуални теми, годишнини и събития.

Сборник „Трапеза и традиции – храни и напитки от Северозападна България” от поредицата „Наследство” на Регионална библиотека.

Сборникът „Трапеза и традиции – храни и напитки от Северозападна България” съдържа материали от Осемнадесетата регионална краеведска конференция, която се организира от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и Регионално управление на образованието – Враца, проведена онлайн на 28 октомври 2021 г. 36 разработки разкриват хранителния код на Северозапада – история, култура и традиции. В първата част са представени изследвания на историци и научни работници, посветени на историческите корени на традиционната кухня - местни храни и напитки, употребявани от българите, населяващи този регион, донесени през вековете продукти, суровини и подправки от различни краища на света. Текстовете, посветени на индустриалното млекопреработване и консервиране на плодове през първата половина на ХХ в. са включени във втората част на сборника. Третата част е посветена на обредната трапеза и ежедневната селска домашна кухня в миналото и днес, на градските традиции и пренесените от странство рецепти за сладкиши и ликьори, на домашното и индустриално производство на вино и ракия, традицията на билковия чай. Стари, но възраждащите се и модерни днес техники за приготвяне на хляб, песил, агне в трап. Бабини рецепти, претворени от млади готвачи в различни кулинарни изложби и състезания.

IV. Културна дейност

През 2022 година акцент в културната дейност беше завръщането на любими събития за насърчаване на четенето. След двегодишно прекъсване и хибриден режим, през тази година отново бяха реализирани едни от най-мащабните кампании и събития в пълен размер. Това бяха едни от най-чаканите инициативи за деца и

подрастващи. Винаги сме смятали, че това не са обикновени събития, а предпоставка за незабравима първа среща със света на книгите и четенето, както и страхотно преживяване за малки и големи.

Маратон на четенето 2022

В интерактивни игри, флашмоб и артистични работилници се впуснаха участниците в Маратон на четенето 2022, национална кампания, организирана от Българска библиотечно-информационна асоциация (ББИА), в партньорство с Асоциация „Българска книга“.

Маратонът беше открит с приказна работилница за най-малките приятели на книгите и четенето в Детския отдел на библиотеката.

Над 120 деца от училищата във Враца и областта четоха заедно в организирания флашмоб, част от кампанията „Остави всичко и чети“, иницирана от фондация „Детски книги“, ББИА и фондация „Глобални библиотеки – България“.

Библиотечните специалисти предизвикаха учениците от начален курс на обучение с интерактивната игра „Седмица с приключенията на Лили чудото“. Участниците се забавляваха и пътешестваха заедно с героинята на Ерих Книстер – Лили, отговаряйки на въпроси от поредицата. Децата се пренесоха в различни епохи – разходиха се с пиратски кораб, отбиха се при индианците, каубоите и викингите, посетиха замъка на граф Дракула. В играта, посветена на 70 години от рождението на Книстер, се включиха 620 деца от началните училища в града. Книжни предизвикателства очакваха и маратонците във филиала на библиотеката в ж.к. „Дъбника“. В играта „Открий героите“, посветена на 120-годишнината от рождението на сладкодумния разказвач на приказки Ангел Каралийчев, се включиха над 300 деца. Тийнейджъри се запознаха с поетичния свят на Петя Дубарова, а най-малките приятели на книгите слушаха разказа „Великден в гората“ и изработваха пъстра празнична украса. В рамките на Маратон на четенето Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца посрещна харизматичната създателка на книжната поредица „Агата“ – Александра Георгиева.

Общият брой на участниците в инициативите, проведени в Маратон на четенето 2022 е 1 266 деца. В периода от 2 до 23 април 2022 г. библиотечните специалисти регистрираха 1 219 нови читатели.

Нощ в библиотеката 2022

Стотици приятели и почитатели на литературата и изкуствата участваха в инициативите, организирани по случай Световния ден на книгата и авторското право – 23 април. Вълнуващата среща с авторката на „Пасиансът на архангелите“ Мария Лалева, пренесе гостите в света на любовта, прошката, спасението, израстването. Това са и основните въпроси, които вълнуват героите в книгата. За малките приятели на библиотеката отвори врати Великденска работилница, с историята на малката

Мария, живяла преди 100 г. в града и едно възшебно пиле – укарина. Децата се пренесоха в стара празнична Враца – с благотворителните сказки, пролетните балове и великденския панаир. С помощта на библиотечните специалисти те успяха да сътворят истинска празнична украса – боядисваха яйца, направиха поставки за тях, рисуваха и се запознаха със специалната техника – декупаж. Тийнейджърите твориха в пиксел арт работилницата манга герои по свои избор. Технологиата бе непозната за младежите и макар и лесна на пръв поглед, всъщност се оказа, че изисква търпение и концентрация. Всеки от участниците имаше възможност да работи над свой книгоразделител, който да си вземе и довърши къщи. За финал всички приятели на библиотеката имаха възможност да се насладят на филма „Петя на моята Петя“ – история вдъхновена от ярката личност на Петя Дубарова.

Лято в библиотеката 2022

Под мотото #ПриНасЕВесело преминаха и тазгодишните летни инициативи от „Лято в библиотеката 2022“. Програмата за пореден път имаше за цел да обхване всички възрасти, като стремежът бе към занимания, които стимулират творческото мислене и креативността, емоционалната и социалната интелигентност. Малчуганите до 7 г. активно се включиха в приказна лятна читалня на открито в градинката зад паметника на Христо Ботев, която всяка сряда ги събираше на сянка и седянка с книжки в ръка, танци и подвижни игри. Известни харизматични личности от града бяха специални гости на библиотеката и четеха традиционни и съвременни приказки на най-малките любители на книжките. По-големите сред тях изразяваха себе си в работилница „Лято в бурканче“, където имаха възможност да развиват своята емоционална интелигентност чрез преживяване. В продължение на 6 седмици всяко дете събираше в своето красиво украсено бурканче всички възмущения, приключения, срещи и нови преживявания, които му се случваха през лятото, за да може, през студените месеци, да го отвори и да се постопли от спомена за преживяното в слънчевите летни дни. Към творчески настроените малчугани бе насочена работилницата „Фабрика за истории“. Там намериха възможност за изява любителите на каламбури с думи и на заплетени разкази с неочакван край.

Всеки четвъртък в „Детски отдел“ и във филиала на Регионална библиотека малки сръчковци участваха в най-креативната сред работилниците. В нея децата изпробваха творческите възможности на ръцете си, като създаваха красиви изделия от хартия, картон, вълна, дърво, както и от материали за рециклиране. Всяко от творенията те можеха да си отнесат къщи и да го ползват или да му се радват. Разучиха техники като тъкане, декупаж, мозайка, плетене на кошница и др.

Тийнейджърите намериха своето призвание в Ателието за подкасти “От тийнейджъри за тийнейджъри” и създадоха два епизода по теми, които възмущават тях и техни връстници.

За финал на „Лято в библиотеката“ всички малчугани, събрали най-много печати от участие в инициативите, бяха поканени на специален уъркшоп по танци под ритмите на музиката от „Цар Лъв“.

През летните месеци, библиотечните специалисти проведоха общо 55 събития в рамките на програмата „Лято в библиотеката“. Участие взеха общо 1 150 деца и тийнейджъри.

Литературен фестивал „Враца-книжен град“

Едни от най-популярните съвременни творци гостуваха в четвъртия Литературен фестивал „Враца - книжен град“. Писателят Алек Попов, авторката на бестселъра „Глина“ – Виктория Бешлийска и любимият поетичен дует Маргарита Петкова и Добромир Банев, превърнаха фестивалните вечери в празник на писаното слово и книгите, а магичното начало постави Театрална група „ТЕМП“ с ефектно огнено шоу.

В дните от 29 септември до 1 октомври Регионална библиотека „Христо Ботев“ събра на едно място издатели, творци, писатели и поети.

Детските писателите имаха специално място в програмата, а гостуването на създателката на Първа детска академия за добри обноски Невена Басарова предизвика истински фурор. Авторката на първия наръчник по етикет за деца и родители направи 2 последователни работилници, за да се срещне с над 100 ученици на възраст от 8 до 10 години от Враца.

Шеметно представяне направи Доника Ризова, която пристигна в града с втората история за Дракончето Ринти – „Дракончето Ринти и Ордена на кралете“. Журналистката и PR плени сърцата на малките читатели още през миналата година, когато за първи път ги запозна с огнедишация приятел на Грег. Гостите на срещата обаче останаха напълно безмълвни при впечатляващия танцов филм, който е дело на детски танцов състав и съживява сюжета на книгата.

Десетки деца от Враца се потопиха в атмосферата на килийното и на взаимното училище от времето на Възраждането в творителницата „О писменехъ!“ на Деян Павлов – Джими. Той разкри на най-любопитните как предците им са писали буквите в таблички с речен пясък в килийните училища. Кой кого е обучавал и как в първите класни училища в тогавашните времена, когато българският народ е бил под чуждо владичество. Кой са били предметите, които са изучавали на родния си език.

Книжен базар беше подреден в последния фестивален ден, а под белите шатри врачани и гости на града имаха възможност да избират от стотици заглавия от издателствата: „Изида“, „КВЦ“, „Книги за всички“, „Персей“, „Туй-Онуй“, „Фют“, както и да пазаруват от книжарница с мисия „Извор“ от Челопек - първото българско село на книгата. Като награда в специална онлайн игра, петима късметлии спечелиха ваучери за книги, които използваша по време на базара.

Книжното изложение беше съпътствано и от творчески работилници, сред които ателие „Глаголица“, „Макиаж“ и рециклиране на хартия.

Голямата атракция на базара беше електрическият библиобус на Регионална библиотека – Враца, който вече пътува към своите първи читатели.

В рамките на фестивала беше подредена и изложба на карикатуриста Ивайло Никодимов „Сладко от киселици“.

Събитието се организира в партньорство с Регионално управление на образованието, Община Враца, Търговско-промишлена палата, Младежки център – Враца и Сдружение „Книгини“. Събитията нямаше да се осъществят толкова успешно без подкрепата на доброволците от СУ "Козма Тричков" и ПЕГ "Йоан Екзарх" - Враца.

Медийни партньори на фестивала са azcheta.com и detskiknigi.com.

Литературният фестивал се финансира от фонд „Култура“ при Общински съвет – Враца и се осъществява с подкрепата на „Н. Алексиев 65“ ЕООД.

Деветнадесета регионална краеведска конференция
„По дрехите посрещат: Облеклото в Северозападна България – ХХ век
– стил, традиция и мода”

Пътуване във времето с модните тенденции на традиционния костюм през 20 век, пресъздадоха участниците в деветнадесетата регионална краеведска конференция „По дрехите посрещат: Облеклото в Северозападна България – ХХ век – стил, традиция и мода“. Форумът се организира от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и Регионално управление на образованието - Враца.

В 28 разработки, краеведи, етнографи и изследователи от целия регион по атрактивен начин представиха облеклото от народната носия, през градското облекло, ателиета и работилници до фабриките и ученическата униформа.

Основният акцент беше традиционният костюм - народната носия от Видин до Враца и от Дунав до Балкана - от Влашката сватба до цедилото в Дефилето. Градското облекло: от Дунав до Балкана сменяме с от Дунав до Темза с разработки от Видин, Враца и Оряхово. Обръщаме внимание на преминаването от ръчното към фабричното, от ателиета и работилници до фабриките с няколко разработки на колегите от Държавните архиви във Враца и Монтана.

Ученическото облекло беше и провокацията към младите. Униформата на Мъжката гимназия проучиха учители и ученици от Средно училище „Христо Ботев“ – Враца и на живо представиха облеклото на нейните наследници. Адмирации за Надежда Златанова и нейните ученички от Професионална гимназия „Димитраки Хаджитошин“, които изработиха ученическите облекла върху манекените в нашата изложба.

Акцент бяха и детски облекла на читалището в Долна Кремена. Както и журналите – модните списания от различни периоди на ХХ век от фонда на Регионална библиотека „Христо Ботев“ и читалището в Мездра.

Участниците бяха от целия Северозапад.

Началникът на РУО – Враца Лорета Колева поздрави участниците и обясни, че „конференцията през годините се превръща в активен фактор при съхраняването на историята на града и региона. Поколения краеведи помнят и пазят тази съкровищница от знания и послания, и остават верни приятели на краеведското дело”.

За професионализма на организаторите и изследователите благодари и председателят на Общинския съвет - Враца д-р Владимир Христов, който изрази

възхищение от големия брой деца и ученици, които всяка година взимат участие в изследванията.

Културната дейност в Регионална библиотека през 2022 г. бе реализирана в мащабите от преди пандемията. Върнахме се към нормален ритъм и успяхме да осъществим няколко от най-важните събития за нас, свързани основно с насърчаване и популяризиране на четеното, и дадохме скромнен принос за обогатяване културния живот в града.

Наред с тези мащабни събития, организирахме и редица изложби: „Усмивки и цветя“ на Пламена Гешковска, „Глаголицата – създаване, символика и смисъл, съвместен изложба на отдел „Изкуство“ и Марина Маринчева – дизайнер,, „Коледна приказка“ от Феня Каранейчева и др.

Представени бяха и много автори като Анета Дилова, Юлияна Антова - Мурата, Ивана Захариева, Юлияна Дончева и др. През годината са организирани общо 322 инициативи.

*В приложение № 2 са посочени видовете инициативи през 2022 г.

V. Проекти и програми

Проект „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна България до Скандинавия

Проект BGCULTURE-2.001-0056 „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна България до Скандинавия“ по процедура за подбор на проекти с предмет „Подобрен достъп до изкуство и култура“ по Резултат 2 на Програма РА 14 „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“ по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Договор № РА 14 -P2-2.1 -РД-5/07.06.2021 година.

Бенефициент: Регионална библиотека „Михалаки Георгиев“ – град Видин

Партньор: Регионална библиотека „Христо Ботев“ – град Враца

Продължителност на проекта: 20 месеца

Стойност на проекта: 283 336.00 лева

Регистрационен номер на проекта: BGCULTURE-2.001-0056 – C01

Проектът има за цел да обедини усилията на Регионалните библиотеки „Михалаки Георгиев“ – Видин и Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца в мисията за създаване на иновативна и атрактивна форма за достъп до култура и изкуство на открито. През 2022 година бе реализирана една от основните дейности по проекта - *Създаване и представяне на нов културно-информационен атракцион на открито „Пътуваща сцена – на припек и на сенка“.*

Новата придобивка е брандирана и оборудвана с нови книги и техника. Библиобусът е електрическо мобилно съоръжение от закрит тип, оборудвано с книги и работно място за регистриране на потребители и заемане на литература. В първите дни на есента, електрическият библиобус потегли към своите потребители във Враца. Първото официално представяне на пътуващата библиотека беше по време на

четвърти литературен фестивал „Враца – книжен град“, който беше организиран от Регионална библиотека „Христо Ботев“ в дните от 29 септември до 1 октомври 2022 г.

С помощта на първия електрически библиобус се реализираха и традиционните игри „Есен в библиотеката“ на Регионалната библиотека „Христо Ботев“. В дните от 17 до 29 октомври библиотекарите излязоха извън пределите на Детски отдел и посетиха малките читатели на място. В инициативата се включиха 10 детски градини и общо 476 деца. Библиотечните специалисти бяха подготвили специални загадки с приказни герои, които децата разгадаха на място. Малките приятели на книгите разгледаха библиобуса, научиха как могат да заемат книги от библиотеката и получиха първите си читателски карти. От пътуващата библиотека учителите взеха и първата си книга, която да четат на децата преди сън.

След посещенията при най-малките, празничният маршрут на библиобуса продължи към училищата в града. Мобилната библиотека се превърна в сцена, която поведе учениците от I до VIII клас към нови книжни приключения. Библиотечните специалисти ги върнаха назад във времето със загадки, свързани с народните будители. В рамките на кампанията Дни на отворените врати, посветени на 1 ноември – бяха посетени 7 училища, сред които начални, средни и професионална гимназия, а посетителите на библиобуса бяха 725.

В началото на ноември беше реализиран и първият литературен маршрут във врачанския квартал „Кулата“. Детската илюстраторка Мая Бочева беше първият гост на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, при реализирането на пилотното трасе.

Равносметката от първите месеци с библиобуса е: над 20 пътуващи събития, 1 528 нови посетители, 882 нови регистрации и изводът, че децата знаят как бързо и умело да откриват своето щастие сред книгите, та дори и когато библиотеката е на колела.

Друга дейност реализиране по проекта през 2022 година бе създаването на онлайн платформа <https://bookpaths.eu/>.

Сайтът има възможност за регистрация и благодарение на него всички желаещи имат свободен достъп до информацията относно български и скандинавски автори, статии за литература и друга тематична информация. Платформата е разработена на три езика - български, английски и норвежки, което позволява превръщането ѝ в интерактивна културно-информационна мрежа за достъп до нови съвременни литературни издания и обмен на информация в областта на литература, стимулира изграждането на общества около културните продукти и услуги, по време на проекта и след приключването му. Състои се от няколко основни раздела: „Автори“, „Статии“, „Календар“, „Галерии“, „Проект“ и е изключително лесна за навигиране. Освен информация за авторите и книгите им, платформата предоставя възможност за свободни дискусии и обмен на информация, качена е и информация за проекта, дейностите, събитията, изработените продукти и др. В сайта има възможност за изпращане и получаване на съобщения.

Полезните връзки дават на потребителите лесен достъп до други онлайн източници/ контакти за бенефициента и партньорите по проекта – официални сайтове

на регионалните библиотека във Видин и Враца, официални страници в социалните мрежи и други. По този начин всеки може да се свърже с нас.

И последната дейност планирана по проекта, осъществена в края на годината, бе посещението на Осло, Норвегия - на група от 10 човека. С колеги от Враца, Видин и София успяхме да посетим една от най-новите и впечатляващи библиотеки не само в Европа, но и в цял свят – Дайхман Бьорвика. Тя се намира в норвежката столица Осло и събира всички мечти на библиотекарите от България на едно място. Освен че е истинска архитектурна забележителност, тя е побрала в 6 етажа безкрайна палитра от възможности за посетителите. Философията е библиотеките преди всичко да бъдат социални пространства, в които хората да общуват. Най-модерната библиотека на Осло изпълнява и световните стандарти на библиотеките на бъдещето – библиотеки без стени. Всеки от етажите е конструиран така че да бъде обиколен в кръг и книгите са на нивото на хората. Всяко кътче е превърнато в уютно място за четене. Светлината прониква през всички етажи с помощта на специалната архитектура на сградата, а стъклото позволява на посетителите да се наслаждават непрестанно на спиращата дъха гледка от крайбрежието. Deichman Bjørvika разполага и с множество работни пространства – музикални инструменти и озвучителни студия, шевни машини, 3D принтери, конферентни зали и много други, и всичко е безплатно за наемане с карта за библиотека.

Посетихме и изцяло тийнейджърска библиотека, която успява да пренесе децата в един много вълшебен и в същото време защитен свят, където могат да напишат домашните си, да се нахранят, да се забавляват. Тя е отворена само за деца на възраст от 10 до 15 години. Пространствата вътре не само привличат, но сами по себе си разкриват светове и примамват посетилите да им се доверят, да се настанят удобно и да потънат в обстановката. Да усетят, че са на сигурно място, че имат подкрепа както за написването на домашните си, така и за следобедната си закуска. Мултифункционалните зали са един от най-големите плюсове за максималното усвояване на помещенията и правилното им организиране. Интериорът е изпипан до последния детайл, а малък кът може да се използва едновременно за сцена, кино, екран, поле за електронни игри, място за срещи или зона за четене.

Проект: Виртуална библиотека

Проектът е финансиран от НФ „Култура“ по Програма за възстановяване и развитие на държавни, регионални и общински институти.

Проектът е с продължителност до 31.12.2023 г. и е на стойност 49 938 лв.

През изминалата година Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца разработи и спечели проектно предложение за внедряване на дигитално обслужване на читатели, осигуряване на лесен достъп до високи технологии и цифрови услуги, и повишаване на дигиталната грамотност на гражданите. Необходимостта да подобрим функционалността на библиотеката е провокирана от новия вид общуване с потребителите и потенциалните публики породени от COVID-19 пандемията и последвалите ограничителни мерки. Проектът за изграждане на Виртуална библиотека има за цел да изгради изцяло ново и релевантно на потребителските нужди дигитално пространство, което да осигури бърз и лесен достъп до услугите на

библиотеката и да постави културната институция на ново ниво в комуникацията с целевите групи, изцяло опосредствано чрез интернет и нови технологии. Да затвърди ролята ѝ на водещ информационен център и да привлече поколението, израснало с интернет средата и останало извън обсега на традиционната библиотека заради липсата на дигитални услуги и електронни технологии. Регионална библиотека - Враца има 5000 активни потребители, които ще бъдат и първите ползватели на новите услуги. Проектът предвижда внедрените дигитални ресурси, обученията и достъп до дигитален кът да достигнат до широката общественост чрез мащабна маркетинг кампания, в резултат на което ще бъдат привлечени нови публики и след приключване на проекта потребители ще се увеличат със 70%.

Създаденото ново виртуално пространство ще доведе до по-ефективно използване на съществуващите ресурси на библиотеката, ще предостави иновативни услуги за потребителите. Така ще има възможност за по-ефективно използване на предоставените финансови средства, облекчаване и повишаване качеството на труд на служителите, привличане на нови публики, увеличаване на приходите и опазване на библиотечния фонд.

Стратегическата цел ще бъде постигната чрез внедряване на дигитална платформа за разпространение на културна и цифрова информация, която ще доведе до привличане на нови публики. Най-активни потребители на библиотеката са хората на възраст между 36 и 55 години, които ще бъдат и първите ползватели на новите виртуални услуги. Извън обсега на традиционната библиотека остават младите хора и студентите между 19 и 35 години. Според данните на НСИ това са и групите хора, които предпочитат да ползват различни електронни устройства за четене, дистанционни услуги, четене на книги онлайн, пазаруване онлайн и всички ресурси на глобалната мрежа с цел пестене на време. За пълно и качествено използване на новите продукти и услуги проектът ще осъществи мащабна образователна кампания, която ще включва от една страна библиотечните и информационни служители, а от друга целевите групи. За достигане до широк кръг публики ще бъде разработена цялостна маркетинг стратегия за представяне на новите възможности на създадения продукт – ново дигитално пространство и дигитален кът.

Като резултат от тези дейности ще имаме:

1. Обособен дигитален кът в отдел „Общо читалня“ с осигурено съвременно компютърно оборудване и друга техника, както и достъп до интернет, където лицата ще могат да се включат в онлайн обучение, подпомагани от наставници. Дигиталният кът ще бъде със свободен безплатен достъп за всички заинтересовани лица, като с предимство ще се ползва от лица в неравностойно положение, вкл. лица, които не притежават собствено оборудване и достъп до интернет. Новообособеното работно пространство целевите групи ще могат да използват за самоподготовка и работа в групова среда, както и да получат консултация и помощ от библиотечните специалисти, относно основна цифрова грамотност и защита на личните данни.

2. Внедрена интегрирана библиотечна система за нуждите на потребителите. Това ще доведе до по-ефективно използване на предоставените финансови средства, облекчаване труда на служителите, привличане на читатели, увеличаване на приходите и опазване на библиотечния фонд.

Ще бъдат въведени следните библиотечни услуги:

2.1. Създаване на личен виртуален профил на читател в библиотечната система. Чрез този профил той да може да търси желаната книга, статия, списание в електронния каталог през интернет. Онлайн да запазва и презаписва книги, да следи личния си електронен картон, историята на заеманата от него литература. Да се включва във виртуални клубове по интереси, да има възможност за споделяне на мнения и оценки, даване на препоръки и заявки. Ще има възможност да ползва информационната система на библиотеката през различни мобилни устройства (лаптопи, таблети, смартфони), работещи с различни операционни системи, 24 часа, 7 дни в седмицата, през цялата година. Системата дава възможност да извършва свободно търсене в електронния каталог на библиотеката без регистрация. Читателят ще има възможност да комуникира с библиотеката по електронни канали. Автоматично ще бъде информиран за забавяне, ще получава известия за събития, ще изпраща различни заявки, ще води кореспонденция с представители на библиотеката по електронна поща.

2.2 Софтуерно приложение (модул) за предоставяне на културно съдържание чрез потребителския профил на интегрираната библиотечна система - предоставя през интернет чрез личния профил на читателя дигитализирано съдържание от фонда на библиотеката (електронни книги, музикални формати, видео). Задължително следене за авторски права, права за достъп. Това приложение надгражда функциите на читателските профили в информационната система на библиотеката.

2.3. Специално за хора в неравностойно положение е предвидена услуга, с която да им се назначи посредник (техен близък или доброволец), който може да ги подпомага в доставяне/връщане на книги (заявени по интернет) или при управлението на личния им профил в библиотечната система на библиотеката.

2.4. Системата дава възможност за търсене на книга в друга библиотека и заявяване за доставка от съответната библиотека.

2.5. По-лесно създаване на библиографска справка с помощта на библиотечната система. Възможност читателят сам да си изготви библиографска справка през интернет или да си я поръча (отново през интернет) като услуга от библиотеката.

3. Мащабна обучителна програма, която ще обхване както библиотекари и информационни специалисти, така и граждани /потребители и нови публики, териториално отдалечени и изолирани/ и това ще стане чрез обучения за цифрови умения и дигитална култура на хора в нашите целеви групи. Приоритетно ще бъдат включени потребители, които имат затруднения при работата с технологии и приложения. Три направления обучения:

Направление 1. Работа с облачно-базирани технологии и работа в новата интегрирана библиотечна система

Направление 2. Обучения на тема фалшиви новини и дезинформация

Направление 3. Киберсигурност и защита на лични данни

„Библиотеката в 21 век – традиции и иновации в библиотечното обслужване”

Проект в изпълнение на договор № РД 11-06-197/23.09.2022 г. с Министерство на културата на основание чл. 61 т. 2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи, поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона.

Продължителност на проекта до март 2023 г. на стойност 9 994 лв. По проекта бяха извършени следните дейности:

Семинар „Финансова грамотност в дигиталната епоха” с участието на 48 библиотечни специалисти от Регионална библиотека и читалищните библиотеки в област Враца. Семинарът се осъществи от Фондация „Инициатива за финансова грамотност” и се проведе в Регионална библиотека „Христо Ботев” – Враца в два поредни дни, като участниците бяха разделени в две групи по 24 човека, за да се гарантира пълноценно участие. Обучението на библиотекарите включваше повишаване на информираността и представяне на дигиталните финансови продукти и услуги – същността, предимствата им и рисковете, свързани с тяхното използване. Част от него бе и повишаване на информираността относно киберсигурността.

Обучението по финансова грамотност ще помогне на библиотекарите да бъдат по-адаптивни по отношение на техните работни умения и повиши тяхната професионална квалификация. Впоследствие, работещите в читалищните библиотеки могат да предадат новите знания и на хората от местната общност. Фокусът на семинара бе върху представяне на дигиталните финансови продукти и услуги и киберсигурността.

Посещение на място в библиотеките от област Враца за оказване на експертна помощ.

Методическа помощ на място в библиотеките на област Враца бе извършена в 52 населени места: с. Остров, с. Ребърково, с. Лесковец, гр. Мизия, с. Оселна, с. Зверино, с. Крива бара, с. Елисейна, с. Бутан, гр. Козлодуй, с. Рогозен, с. Главаци, с. Мраморен, с. Добролево, с. Хайредин, с. Челопек, гр. Мездра, с. Моравица, с. Крапец, с. Царевец, с. Костелево, с. Голямо Пещене, с. Злидол, с. Хърлец, с. Попица, с. Търнак, с. Соколаре, с. Галатин, с. Струпец, с. Оходен, с. Крушовица, с. Ракево, с. Типченица, с. Добруша, с. Борован, с. Руска Бела, с. Баурене, с. Хубавене, с. Буковец, с. Стояновци, с. Галово, с. Лютиброд, с. Пудрия, с. Краводер, с. Згориград, с. Нефела, с. Лиляче, с. Горно Пещене, с. Ослен Криводол, с. Брусен, с. Върбешница

и с. Караш. Прегледана е основната документация на библиотеките и фонда и са дадени насоки за подобряване организацията на библиотечния фонд, реорганизиране на библиотечните пространства, за попълване на дневник на библиотеката, КДФФ, документация за постъпления и отчисления.

Проект Литературен фестивал „Враца - книжен град“

Проектът бе реализиран с финансовата подкрепа на фонд „Култура“ към Общински съвет – Враца на стойност 3 000 лв. /виж раздел IV Културна дейност/.

Програма „Тийнейджъри в библиотеката“

През 2022 г. Тийн Зоната продължи да привлича с разнообразни активности тийнейджърите на Враца.

- **Лов на истории** – Поради силния интерес на участниците от предишните издания на „Лов на истории“ през 2022 година библиотеката организира отборната игра за младежи от 5 до 12 клас два пъти, първият път бе, свързан с отбелязването на Националния празник на България – 3 март, а вторият бе по повод Ботеви дни 2022 – „Ботев оставя следи и днес“. Предизвикателството пред учениците бе да търсят послания и разрешават загадки. Следите, по които поеха, ги запознаваха с интересни факти и локации от историята на родния край, от историята на Ботев и неговата чета. А отговорите ги отвеждаха към ценните разкази в сайта „Карта на времето“.
- **Куиз VS Викторина** – отборна игра с въпроси за 12+ възраст. Междупоколенческа игра, в която влизат в отбор двама души от различни поколения, за да отговорят на въпроси от различен порядък. Отборите са формирани предварително и се състоят от баби и дядовци и техните внуци или родители и техните тийнейджъри. За да се справят с предизвикателствата, се изисква да обединят знанията и уменията си, които са натрупали в житейския си актив. Играта е състезателна и се печелят точки за верен отговор и екипна работа.
- **All digital week 2022** - занимателна работилница „Фалшиви новини“. Тази година събитието ще се проведе в периода от 28 до 30 март и бе насочено към тийнейджърите от 11 до 18 г. Основната му цел бе по-голяма информираност относно разпространението на фалшивите новини и повишаване на медийната грамотност сред младежите. По време на работилницата учениците търсиха отговори на въпроси, с които да се стимулира тяхното умение да мислят критично и отсяват информация. Бяха предизвикани да се впуснат в журналистическо разследване на истинската новина сред морето от фалшиви, като библиотечните специалисти им предоставиха инструментите за това.

- **Проект „Четене с предизвикателства”** - В началото на тази учебна година, във връзка с насърчаване на четенето за удоволствие при деца и младежи от 1 до 12 клас, РБ стартира проект „Четене с предизвикателства”. Продължаващата през цялата учебна година подкрепя цели мотивацията у учениците да расте и става устойчива до края на проекта. Забележителното по проекта е, че той излиза извън пределите на града, за да достигне до повече деца и сподели магията на четенето и любовта към книгите. Включиха се ученици от прогимназиален етап на ОУ „Климент Охридски”, гр. Бяла Слатина (сътрудничеството е по проект на МОН, модул “Библиотеките като образователна среда”) и четвъртокласници от СУ „Христо Ботев”, гр. Козлодуй.

VI. Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност

През 2022 г. Регионална библиотека „Христо Ботев” – Враца извършва координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от област Враца, съгласно Закона за обществените библиотеки.

На 24 май 2022 г. в с. Ослен Криводол, община Мездра бе открито ново читалище и библиотека към него. И така на територията на област Враца през 2022 г. са работили 116 библиотеки с щатни библиотекари:

- * Регионална библиотека „Христо Ботев” – Враца
- * Читалищни библиотеки – 104
- * Училищни библиотеки – 7
- * Вузовски библиотеки – 2
- * Специални библиотеки – 2

Основни дейности в отдела са свързани с изпълнението на задълженията на Регионална библиотека за оказване на експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките и библиотекарите на територията на област Враца. По-значимите от тях са – организацията и провеждането на националните кампании, обявени от ББИА, Министерство на културата, Фондация „Глобални библиотеки – България”, община Враца и други образователни институции и фондации, като Национална библиотечна седмица, Маратон на четенето, отбелязване Деня на народните будители и др. През 2022 г. тези инициативи са популяризирани сред библиотекарите от областта.

Водене на Регистъра на обществените библиотеки и работа с библиотеките от област Враца по попълване и предаване на информационните карти.

Цифрови показатели: Раздадените библиотечни документи от библиотековедския фонд през 2022 г. са 108; от тях книги – 48 тома и периодични и продължаващи издания – 60 тома. Посещенията са 137. Този специализиран фонд е попълнен с 9 тома нови заглавия и две списания – „Библиотека” и „ББИА он-лайн” .

Справочно-библиографска и информационна дейност. Справки – устни, писмени и автоматизирани. Картотеки в отдела.

През 2022 г. са направени 1 968 устни консултации с библиотекари от областта по основи на библиотечната теория и практика – комплектуване, обработка на БД, водене на Дневник на библиотеката, класификация на БД, организация на БФ, реорганизиране на пространството в библиотеките, прочистване на БФ и отчисление на БД, инвентаризация на БФ, попълване на годишни отчети. Библиотекарите от областта имаха най-много въпроси относно изготвянето, изпълнението и отчитането на проект за книги към Министерство на културата, както и при вписването на данните в Регистъра на обществените библиотеки. В резултат на добрата информационна и консултантска помощ, която оказваме по проект „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ от област Враца са кандидатствали 60 библиотеки, като 49 от проектите са одобрени.

В отдела се поддържа Информационен масив за състоянието на библиотеките и движението на персонала в библиотеките в областта. Той съдържа данни за читалището – име, ПК на населеното място; работно време на библиотеката; за работещия библиотекар – име, длъжност, образование и квалификация, адрес, телефон и и-мейл за контакти.

Информационната дейност се реализира в две посоки – от една страна за библиотекарите от област Враца и от друга - за институции и организации на регионално и национално ниво се подава информация за библиотеките.

През 2022 г. справки, анкети и проучвания, статистически показатели и информации са подавани на Община Враца, РЕКИЦ – Враца, ББИА, Фондация „Глобални библиотеки – България“ и Министерство на културата.

Библиотечните специалисти от Враца и областта своевременно са информирани за всички важни събития и кампании на регионално и национално ниво, инициирани от Регионална библиотека, ББИА и Министерство на културата, като Маратон на четенето, Национална библиотечна седмица, Седмица на детската книга, Национална награда „Бисерче вълшебно“, Ден на народните будители. А също така за възможности за проекти и програми, обяви на различни фондации и институции, по които могат да кандидатстват читалищните библиотеки. Голям процент от колегите се включват в националните кампании и обявяват Дни на отворени врати, с което популяризират библиотеките, дейностите си и допринасят за изграждане навици за четене и интерес към книгите.

През годината Регионална библиотека полагаше усилия да подпомага библиотекарите от областта в обучения за разширяване на познанията в различни сфери на обществения живот и новости в библиотечната теория и практика.

Годишно събрание за отчитане дейността на обществените библиотеки на област Враца през 2021 година.

Събранието се проведе на 25.02.2022 г. изцяло във виртуална среда чрез платформата Zoom и започна с обсъждане на изпълнението на плановите показатели на библиотеките от Врачанска област през 2021 г., проблемите, възможностите и перспективите за развитие.

През 2021 г. във Врачанско работят 115 обществени библиотеки. Те са оборудвани с 410 компютърни конфигурации, 246 от които предоставят безплатен достъп до интернет за своите потребители. Изградени са 46 информационни центъра. Библиотеките притежават 1 553 319 библиотечни документи. Новите постъпления във фондовете са 19 581 - 8 123 чрез покупка и 11 378 от дарения. Регистрирали са общо 19 026 нови потребители. Заетите библиотечни документи са 335 030, а посещенията – 239 993. Библиотеките от област Враца са кандидатствали по 79 проекта, като 61 от тях са одобрени и финансирани.

Със своите 2 660 инициативи и събития, обществените библиотеки на територията на област Враца, утвърждават мястото си на водещ културен и информационен център. Предоставяйки равен достъп до информация, успяват да приобщат всички жители на своето населено място и дават своя принос за развитие на местната общност.

Усилията са насочени главно към инициативите, които стимулират творческото мислене, талантите, креативността и интереса към търсене на знания и насърчаване на четенето. Библиотеките успяха да докажат, че умеят много бързо да променят начина на обслужване и предлагане на услугите така, че да отговорят на обществените потребности от четене и информация в новите условия на ограничени физически посещения и при спазване на противоепидемичните мерки. Под наслов „Библиотеката ще ти помогне!“ се проведе и 15-ата Национална библиотечна седмица.

През 2021 г. библиотечните специалисти от областта организираха множество инициативи с фокус върху инструменти и подходи за развитие и усъвършенстване на цифровите умения на своите потребители.

Калина Тодорова от отдел „Краезнание“ към Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца представи сборника „Памет и паметници“. Той съдържа материали от седемнадесетата регионална краеведска конференция „Миналото на родния край – послание към бъдещето“, проведена на 17 ноември 2020 г. с организатори Регионална библиотека „Христо Ботев“ и Регионално управление на образованието – Враца и представя разработките на археолози, историци, етнографи, езиковеди, научни работници, студенти, учители, ученици, краеведи и читалищни дейци.

Квалификационен курс по професия „Библиотекар“, трета степен на професионална квалификация съвместно с ЦПО към УниБИТ.

С влизането в сила на Закона за обществените библиотеки (ЗОБ) (обн. в ДВ. бр. 42 от 5 юни 2009 г. с последни изм. в ДВ. бр. 38 от 21 май 2010 г.) се въвежда изискването за професионална квалификация на работещите в общинските и читалищните библиотеки (чл. 35, ал. 3 и чл. 39, ал. 2). В изпълнение на Закона, Център за професионално обучение (ЦПО) към Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) и Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, предприеха съвместни действия по осигуряването на обучение за придобиване на III степен на професионална квалификация по професията „Библиотекар“.

Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца като експертно-консултантски и методичен център за читалищните и другите видове библиотеки

на територията на Област Враца предостави модерно оборудвани обучителни зали и специалисти, притежаващи необходимата квалификация, знания и опит да преподават.

В организационния модел на обучението е залегнал стремежът то да бъде достъпно и удобно за обучаемите – да бъде доведено максимално близо до местоработата им, да се намалят отсъствията от работа, да се редуцират максимално пътуванията, таксата за обучение да бъде сведена до минимум.

Обучени бяха 19 курсисти, като в РБ „Христо Ботев“ се проведеха теоретичните и практичните занятия по предметите „Библиотечни фондове. Комплектуване, организация и опазване“ и „Библиотечни каталози. Стандарти за библиографско описание“. Останалите задания по програмата се проведеха дистанционно, като отдел „Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност“ извършваше координационна дейност по изпращане на материалите и оказваше съдействие на курсистите при подготвяне на курсовите работи.

През 2023 г. предстои да се проведе държавния изпит по теория и практика в РБ „Христо Ботев“ – Враца.

Семинар „Традиции и иновации в библиотечното обслужване“

Съгласно Закона за обществените библиотеки Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца оказва експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките на територията на област Враца. В тази връзка и по повод 11 май – професионалния празник на библиотечните и информационни работници Регионална библиотека „Христо Ботев“ организира обучителен семинар на тема „Традиции и иновации в библиотечно-информационното обслужване“ за библиотечните специалисти от библиотеките на територията на област Враца. Присъстваха 35 библиотекари от област Враца.

Семинарът се проведе на 18 и 19 юни 2022 г. в Регионална библиотека „Любен Каравелов“ - Русе. Библиотечният специалист Петя Маринова представи предизвикателствата и възможностите при електронното актуализиране на данните в Информационния регистър на обществените библиотеки, както и обновения електронен каталог на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца.

На специална церемония Директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Силвия Павлова връчи наградите на победителите в Регионален конкурс за библиотечни награди. В категория „Най-добра библиотека в област Враца 2022 г.“ призьт отиде при библиотеката при НЧ „Съзнание - 1927“ – с. Долни Вадин, община Оряхово, представлявана от Анелия Спасова. За „Най-добър библиотекар в област Враца 2022 г.“ бе отличена Мария Любенова Божковска, библиотекар в Читалищна библиотека „Петър Томов“ при НЧ „Фар 1930“ – с. Паволче, община Враца. В категория „Подкрепа за библиотеките 2022 г.“ наградата бе връчена на Милен Георгиев Великов - експерт по „Управление на човешки ресурси“ и организатор на дарителски кампании за българските библиотеки.

Теодора Евтимова - Директор на русенската библиотека, запозна участниците с историята на библиотеката с проектите, по които работят в момента

и направи туристическа обиколка в библиотеката. Представена беше дейността и принципите на работа във всеки един отдел.

VII. Професионална квалификация

През изминалата година библиотечни специалисти се включиха в следните обучения и семинари:

- Обучение от специалист от РСТМ за работа в модул „Регионална дейност“ на софтуерен продукт АБ;
- Семинар „Традиции и иновации в библиотечното обслужване“;
- „Финансова грамотност в дигиталната епоха“;
- „Библиотеките – постижения и резултати, ползи и възвръщаемост на инвестициите“;
- Лидерство за библиотеките;
- Запознаване с най-новите тенденции и програмни продукти в областта на автоматизацията на библиотечните процеси;
- Работа със скенер за книги и специализиран софтуер BatchScanWizard;
- Обучение за прилагане на онлайн услуги в библиотеката „Моята библиотека“;
- Обучение по здравословни и безопасни условия на труд.

VIII. Административна и финансова дейност

През отчетния период библиотеката работи със съвременна организационно-функционална структура. Създадена е с цел оптимизиране на дейността и създаване условия за въвеждане на иновации.

В края на годината в културната институция работят следните щатни служители: директор, експерт „Връзки с обществеността“, счетоводител, експерт „Човешки ресурси“, системен администратор работник-библиотека, касиер-домакин, чистач и библиотечни специалисти. Изразходваният бюджет на библиотеката за 2022 г. е в размер на 676 335 лева. Като средства от републиканския бюджет са – 608 723 лв.; дофинансиране, проекти, програми и дарения – 67 612 лв. (*Виж Приложение 3*)

Средната брутна заплата е 1 302 лв.

Допълнително материално стимулиране във връзка с постигнати високи резултати на служителите бе получено по повод 11 май – Професионален празник, 1 ноември - Ден на народните будители, 25 декември - Коледа. В отчетния период на служителите бяха изплатени и средства за работно облекло в размер на половин минимална работна заплата.

Финансовата година за РБ „Христо Ботев“ приключи без задължения.

През отчетния период са проведени 16 заседания на Дирекционен съвет като специализиран колективен съвещателен орган, на които са разглеждани и взети решения по основни проблеми, касаещи библиотеката.

IX. Материално-техническа база

През 2022 г. за съжаление не се осъществи проект „Реконструкция, ремонт и внедряване на мерки за енергийна ефективност в библиотека“, част от Инвестиционната програма на Община Враца, по Оперативна програма „Региони в растеж“. Очаква се през 2023 година да стартират ремонтните дейности.

Полагат се грижи за поддържане на сградата и своевременно се отстраняват възникнали проблеми, но е необходим цялостен ремонт. Цялата електрическа инсталация, система за отопление и канализация са в изключително лошо състояние и това води след себе си и изключително много загуби и огромни сметки за ток, вода и парно.

X. Връзки с обществеността

Завръщането на новите издания на любими събития за насърчаване на четенето и нови услуги белязаха 2022 година в Регионална библиотеката „Христо Ботев“ – Враца. След двегодишно прекъсване и хибриден режим, през изминалата година отново бяха реализирани в пълен размер едни от най-мащабните кампании и събития. Това са и едни от най-чаканите инициативи - „Нощ на книгите за Хари Потър“, „Нощ в библиотеката“, „Есенни игри“, Четвърти литературен фестивал „Враца – книжен град“, Деветнадесета регионална краеведска конференция „По дрехите посрещат: Облеклото в Северозападна България - XX век - стил, традиция и мода“, Коледна работилница.

Винаги сме смятали, че това не са обикновени събития, а предпоставка за незабравима първа среща със света на книгите и четенето и страхотно преживяване за малки и големи.

Фокусът на комуникацията с публиките през 2022 година продължи да бъде върху присъствието ни в социалните мрежи и онлайн излъчването на физическите събития. Всички срещи от литературния фестивал, както и част краеведската конференция бяха предавани на живо от страницата на библиотеката във Фейсбук.

Библиотеката разшири присъствието си в дигиталните платформи чрез реализирането на първите си епизоди в подкасти.

Екипът се включи в подготовката на епизодите на „Книжният подкаст“, създаден от нашите партньори – най-големия сайт за четене и книги в България - „Аз чета“. Двата екипа публикуваха съвместно 7 епизода във втория сезон. Те бяха с разнообразно съдържание от ревьюта на книги, през срещи с писатели, интервюта на популярни автори и епизоди, реализирани изцяло от тийнейджъри.

Факт е и първият подкаст „Карта на времето“, който е посветен на историите от родния край и целта му е да даде глас на нашия сайт „Дигитален архив Карта на Времето“ - kartanavremeto-vratsa.org. Подготвя се от Калина Тодорова -

библиотекар в отдел „Краезнание“ и Милена Николова - експерт „Връзки с обществеността“.

Продължаваме да използваме разнообразни канали за комуникация - на живо в ефир, в сайт, фейсбук страници, твитър, инстаграм, ютуб, преса и платформи за стрийминг и видео споделяне. Традиционни остават и рубриците в двете радиа с национален обхват. Това са регионалната програма на „Дарик“ - „Дарик радио Враца“ с рубриката „Дарик чете“ и БНР „Радио Видин“ с предаването „Карта на времето - пътешествие към корените“.

ПРИЛОЖЕНИЕ

**1. Сводна статистическа таблица за изпълнение на
основни показатели за 2022 г.**

№	Показатели	Ед. мярка	Отчет
1.	Библиотечен фонд	Рег.ед.	271 266
2.	Набавени библиотечни материали	Рег.ед.	2886
3.	Отчислени библиотечни материали	Рег.ед.	2715
4.	Текущо получавани периодични издания	Загл.	74
5.	Регистрирани читатели	Брой	4987
	- под 14 години	Брой	2251
	- над 14 години	Брой	2 736
6.	Заети библиотечни материали	Рег.ед.	124 325
7.	Посещения - общо /реални и виртуални/	Брой	250 799
	- в залите на библиотеката	Брой	81 321
	- виртуални - в уебсайтове на библиотеката	Брой	169 478
8.	Направени справки общо	Брой	42 440
	От тях - устни	Брой	22 721
	- писмени	Брой	193
	- авт. информационно търсене	Брой	19526
9.	Дистанционни услуги	Брой	1402
10.	Организиран масови прояви	Брой	322
11.	Методическа дейност		
	- оказана експертно-консултантска помощ	Бр. конс.	1968
	- организирани квалификационни мероприятия	Брой	3
	- посетени библиотеки	Брой	52
12.	Щатен състав	Брой	28
13.	Бюджет общо	Лева	676 335

2. Библиотечни инициативи през 2022 година

ОТДЕЛИ	Всички отдели	Заемна	Детски	филиал	Читалня	Изкуство	краенанние	справочен зона	Тийн зона	ОБЩО
Изложби		2		3		3	3			11
Витрини по повод бележити дати и годишнини		7	5	19		12	6	2		51
Творчески вечери, срещи с автори, представяния /в т.ч. и онлайн/			4		5		3			12
Конференции и фестивали	2									2
Краеведски разходки							10			10
Беседи за ББЗ с разходка в библиотеката. Открити уроци			10	14	1		2			27
Литературни четения			23	13						36
Образователни и интерактивни игри		1	90	3	5				7	106
Образователни игри и интерактивни /онлайн/			3	5						8
Артистични работилници			25	12			6		6	49
Демонстрации, клубове по интереси.			1						4	5
Дискусии					2					2
Кампании	3									3
Общо събития за 2022г.	5	10	161	69	13	15	30	2	17	322

3. Бюджет на библиотеката по параграфи за 2022 година

Видове дейности	§§	Изразходвани средства:
Заплати и възнаграждение за персонала, нает по трудово и служебно правоотношение	0100	401262
Други възнаграждения и плащания на персонала	0200	29690
Осигурителни вноски от работодател	0500	78147
Издръжка	1000	139969
Платени данъци	1900	10805
Разходи за членски внос	4600	80
Придобиване на ДМА и НДА	5200 5300	7796
Програми за временна заетост	1532 0201	4071
Осигурителни вноски от работодател	1532 0500	774
Издръжка - дофинансиране		3741
Общо бюджет		676 335